

Dugonics András anyja.

Irta Kovács János.

Még a múlt század közepén egyik hirneves és nagytekintélyű írónknak egy meggnodolatlanul tett megjegyzése alapján a kiváló tudós és lelkes magyar íróról Dugonics Andrásról azon alaptalan és abszurd adat került a magyar irodalom-történetbe, hogy anyját, mint boszorkányt égették meg Szegeden.

Hogy mennyire alaptalan és abszurdum ezen adat, elég ha a két évszámot: a szegedi boszorkányok égetésének, — és Dugonics András születésének évszámát egymás mellé írjuk.

A szegedi boszorkány égetés szomorú történeti ténye tudvalevőleg 1728-ik évben volt, Dugonics András pedig kétségtelen anyakönyvi adatok szerint 1740-ben született; tehát valójában abszurdum volna a fiúnak születése *post matrem mortis*.

A legutóbbi évtizedekben megindult gondos oknyomozó és pontos levéltári kutatások alapján dolgozó história és irodalom történet írónknak alapos és széleskörű publikatívai dacára tudjuk, hogy mennyi és mily nagy nehézségbe ütközik egy-egy téves adatként elterjedt történeti ténynek, avagy személy-névnek, hely és évszám stb.-inek kiküszöbölése és hogy mily lassan, mily nehezen megy át a való, a helyes és igaz adatnak elismerése, elterjedése a köztudatban.

Erre a sok közül kiváló például szolgál az épen itt szóvátott irodalomtörténeti adat is, melynek téves és abszurd voltát e sorok írója közel négy évtizeden át, úgy a napi, — mint a szakirodalmi sajtó révén újból és ismételtlen propagálta már.

És bár tény az, — maga a nagytekintélyű és nevű író említette azt nekem, — hogy e közlések alapján vont a forgalomból hirneves munkáját a „Magyar Mythológiát“, melynek pár soros megjegyzése képezte tulajdon-

képi alapját a Dugonics András anyjáról a köztudatba és az irodalomba is átment téves adatnak, mindazon által a többi ma még mind közkezen forgó, ezen megjegyzésen épült irodalmi művekben ép úgy, mint a napi sajtóban is évről-évre olvashatjuk — ha boszorkányokra avagy esetleg Dugonics Andrásra kerül a szó, — ezen szenzációs abszurdumot.

Sőt pár év előtt itt Szegeden épen ezen lapok hasábjain is (Szegedi Napló 1910. 267. sz.) megújult az, hogy tovább éljen és terjedjen a köztudatban, honnan ilyen formán vajmi nehezen fog az kikopni, vajmi nehezen fogja a helyes, a való adat az abszurdumnak helyét végérvényesen elfoglalni!

De lássuk, hogyan, mikor és miként is került ezen téves adat az irodalomba, hogyan és miként terjedt el és él ma is állandóan a köztudatban?

A 16-ik és 17-ik századokban Európaszerte megindult és még a 18-ik században is vehemensen folytatott boszorkány-üldözések mániája átesapott a „művelt nyugatról“ hazánkba is és mint közismert dolog elsősorban Szeged is belejutott a szomorú világhírességbe; még pedig az 1728-ik évi július hóban a Tisza partján (a későbbben boszorkányszigetnek nevezett terület táján) végbement szegedi boszorkány-égetés egy szemtanujának tudósítása alapján a frankfurti német ujság révén.

A 18-ik század huszas, harmincas és negyvenes éveiben folytatott szegedi boszorkány-periratok ezután a város titkos levéltárában egy egész évszázadig élvezték a csendes nyugalom békéjét, míg aztán 1853-ban ifj. Palugyai Imre „hivatalos adatok“ alapján közzétett „Szabad királyi városok leírása“ című munkájának első részében Szeged leírásában a szegedi boszorkány-pörököt is megbolygatta, részleteket közölve azokból.

A szomorú emlékü kor maradványaiként őrzött pöriratok egyik krix-kraxos foliánsán valami Dugonyc Mihály özvegye Barak Margit

nevű nő is szerepel, mint aki az 1728-ik évi boszorkány égetés alkalmakor szintén máglyára itélteték.

E pöriratot Palugyai említett művének 196—210 lapjain hézagosan és hibásan közzé is tette és ott a vonatkozó eredeti pöriratban szereplő Dugonyc Mihályné helyett Dugonycs Mihályné Barak Margarétát ír, mi a jeles és nagynevű tudós Ipolyi Arnoldot azon meggnodolatlan és hirtelen tett megjegyzésre indította, hogy e hibásan írott Dugonycs Mihály özvegyét, Barak Margitot, 1854-ben kiadott „Magyar Mythológiá“-jának 418-ik lapja alján egy kis jegyzetben Dugonics András anyjának véleményezze!

Meggnodolatlan és hirtelen tett megjegyzésnek — mondom; mert ha Ipolyi és utána e hibás megjegyzés alapján indult írók egyszerűen összevetik Dugonics András születési évét az 1740-et, az 1728-ban történt boszorkány égetési évvel, azonnal világos leendett, hogy az 1728-ban megégetett nőnek a 12 évvel későbbben született Dugonics nem lehetett a gyermeke.

Azonban a megjegyzés megtörtént és a „Mythologia“ lapjairól csakhamar elterjedt és belépett az abszurdum az irodalom birodalmába és így a köztudatba is.

Hathatósan elősegítette azt Jósika Miklósnak szintén ezen évben 1854-ben megjelent „Szegedi boszorkányok“ című szenzációs regénye melynek Dugonics Andrásra vonatkozó regényes sorai Ipolyi véleményét messzeterjedő közvéleménynyé tették.

Jósika Miklós ezen regényéhez a vezérfonalat ugylátszik Polugyai könyvében közölt boszorkány-pöriratok szolgáltatták, melyekből szabadon választja Dugonics anyjának Hisen Borbálát és nem az említett Barak Margitot, irván arról a következőképpen: „Ki ama némből ott, ki Banda Kati balján megy s kinek halvány, de érdekes arca még inkább feltűnik ama szemtelen elvetemült nő mellett?”

Dr. GRÜN BÉLA

ügyvédi irodáját

Szegeden, Kossuth Lajos-sugárút I. sz.
(Bruckner-ház, ártézi kuttal szemben)
alatt megnyitotta. Telefonszám 1275.

535

Máros kavics és homok

beton anyag, tiszta homok és rostált kavics bármilyen mennyiségben kapható a legolcsóbb árak mellett, alanti cégnél. A szállítás eszközölhető vasuton és vizen. 263

Martin Jakab és Társa Perjámos.

Legdivatosabb Raglanok felöltők és öltönyök

óriási választékban

Földes Izsónál,

Kárász-utca. 498

Egyedülálló keresztény árvaleány

karcu, magastermetű, szőke, százezer korona vagyonnal, gyorsan férjhez menni óhajt. Komoly jelentkezők, akiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal választ kapnak. Leveleket „Fides 38494“ alatt továbbít Schwarz József hirdetések felvételi irodája Budapest, Andrásy-ut 7.

Telefon 8-36. szám.

KENDERESI GYÖRGY

Hatóságilag engedélyezett belvárosi szállodal, vendéglői és kávéhazai férfi és női személyzet elhelyező és adás-vétel közvetítő irodája SZEGED, belváros, Tisza Lajos-körút 73. szám. Dugonics-tér sarok.

Sürgöncim: Kenderesi, Szeged.

462

Huscsarnokban

Marhahus levesnek kgr.	1.52
Marhahus sütni kgr.	1.60
Marhahus paprikásnak kgr.	1.44
Borju eleje kgr.	1.80
Borju comb kgr.	2.—
Bárány kgr.	1.80

MOLNÁR LAJOS

269 mészáros

Tisza Lajos-körút 32. szám alatt.

Uj óra- és ékszerüzlet.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Bach Antal cégtől, hol 11 évig mint művezető működtem kiléptem, s Széchenyi-tér 5. sz. a. (a Lányi-cukrászda mellett) óra- és ékszerüzletet nyitottam. Ezzel kapcsolatosan a legtökéletesebben felszerelt javító-műhelyt rendeztem be, hol minden e szakmába vágó munkát elfogadok s azokat jóállás mellett lelkiismeretesen és jutányosan eszközölöm. Brauswetter János és Bach Antal cégeknél együttesen 20 évig betöltött művezetői állásom garancia, hogy szak-képzettségem a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel. A n. é. közönség b. partfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: Joachim Károly cronometer és műóras. Uj órákért 10, javításért 5 é. jóállás. 442

Szép arc és kéz után vágyódik minden hölgy.

A „RÓZSA-CRÉME“

mindezeket elővárársolja. Ártalmatlan, nappal is használható. 652
TÉGELYE I KOR. Hozzávaló Rózsa-puder I doboz I K „Rózsa-szappan“ mely a créme hatását fokozza 60 fill. Kapható egyedül

LEINZINGER GYULA gyógyszer-tárában, a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár palotájában.

Versenyáruházban!!

Református-palota, gőzfürdővel szemben.

Női kosztümszövetek és rőfősárak olcsósága bámulatos. Delin és Kreton pongyolák K 4, Delin és vászon bluzok K 1.90, női ingek K 1.90, Klott szoknyák K 1.90. Alkalmi vételek. 374 Szabott árak

— Ah — hadnagy ur! szívem vérzik, ha e szegény némbert látom, ki egy tisztos, jóbirú polgárnak özvegye *Hisen Borbála Dugonicsné.* De lássuk miként írja le regényesen *Jósika* azt, mit *Ipolyi* pár sorban odavetett.

„Rózsa Dánielt és Dancsó Jánost, mint szintén nejeiket és *Dugonicsné*t a középső máglyára hureolták, hova a lábtón felérvén, a hóhér maga, néhány szurtos inasától segítve kötözte őket a máglyából felnyuló fasudarakhoz.

Tüzet! kiáltott fel a hóhér, ki épen most vette a parancsot a tanácsosok egyikétől — lángot adatni a máglyágnak.

A hóhér felkiáltására a három máglya egyszerre fellobogott, mint három óriási tüzkéve. Vérgerjesztő egyetlen, hosszú sikoltás hallatszott, mintha a *tizenhárom* elitelt egyetlen hanggal birna, azután lassu nyögés, melyet nemsokára elfojtott a lángoktól ölelt száraz hasábok recsegése és pattogása.

Anyám, — anyám, — anyám! hangzott most a távolban, de mindig közeledve, mindig élesebben.

Egy gyermeké, alig 13—14 éves rohant elő: mezitláb, ing és lábravalóban, szétborzadó hajjal jött, miként a fergeteg jó...

Anyám! Anyám! ordította korához nézve magas, gyenge s beteges tekintetű ifju. Nincs képzelet, mely e hangot, e tekintetet, e rohamot és felfokozottságot vissza tudná adni.

Mikor a máglyák közelébe ért, pár hóhéras sietett eléje; a gyermek leverte őket lábaikról, azután hirtelen megállt, körül tekintett, valami borzadás futotta el tagjait s felkiáltott: Gyilkosok, hová tettétek anyámat?

Valami önkénytelen borzalom ragadta meg a népet, senki sem ismerte a fiut, senki sem tudta ki az akit anyjának nevez: a fiu, ha szabad e kitételrel élni, irtózatossá volt e pillanatban.

Majd aztán színesen folytatja tovább, — leírja *Jósika*, hogy rohant a gyerek a máglya felé, „*ahol*, — mint a hóhérral mondatja — megtalálhatod a vén boszorkányt“.

— „Az iszonyat egy kiáltása hangzott a néptömegben, a jövő percben a fiut a gomolygó füst elfödte a nézők elől.

Ezer hang kiáltott: *meg kell menteni!* míg másokat az iszonyat leigézett s egy hangot nem birtak kiejteni.“

Argauer nevű hadnagygyal menteti meg aztán a regényíró a fiut, kit erős karjai között tartott, kit elájultan tett le a földre s kit csak nagy nehezen tudtak életre kelteni.

Ezután a fiu az őt ápoló ferencrendi szerzeteshez, Márkus atyához fordul, hogy vegye magához, ne hagyja el, mert ő nem a földé többé, — „csak egy ut áll előttem — szól — oda hozzá s Istenhez.“

Most ismét más fejezetre fordul a regény, de mielőtt tovább haladna, még a következő kijelentést teszi a regényíró: „mielőtt folytatnók mondjunk pár szót az ifju *Dugonicsról*, kivel életének oly nehéz, oly megható órájában találkoztunk először és *utoljára*, mert történetünkben nem jó elő többé.“

— Márkus atya a kolostorban nevelte őt, hol rokonai által is segített egygyel-mással a feltűnő képességű ifju, *ha történetünkben eltűnik s abban nem szerepel*, hazánk ismeretesebb férfiai közé tartozik, mint a ki szerencsétlen anyjának rémitő halála után, — lemondván a világról s annak minden hiuságáról — igen fiatalon még a kegyes iskolák szerzetébe lépett s később nem csak nemes jelleme s társalgásának kelleme, hanem a honi irodalomban számos és az időben igen olvasott munkái által — szerzett magának méltánylatot, hirt és oly nevet, mely a szegediek előtt mai napig is becsben tartatik, mint szintén a szerzetben, melynek egyik legjelesebb tagja volt.“

Igy *Jósika*, a regényíró, ki az itt leirt jele-

netet csak a „Szegedi boszorkányok“ színe-sebbé, érdekesítőbbé tételére használta föl — mert hiszen *Dugonics A.* szereplésére az egész mesének egyébként semmi szüksége nem volt.

Ámde ezen regény, melynek számos kiadása állandó nyilvánlatban tartotta az egymást követő évtizedek olvasó közönsége előtt e mesészerű leírást, tényleg a legszeleesebb rétegekbe, tényleg a köztudatba vitte át a sajnálatosan téves adatot, melyet mai napig sem lehetett onnan, sem az irodalomból kiirtani.

Növelte ezt nyomban a regény első kiadása után a „Vasárnapi Ujság“ 1855-ik évi 22. számában *Sárváry Béla* ismertetése, melyet az ugyanezen évben *Dugonics Andrásnak* a szegedi deszkás-temetőben emelt síremlék-rajzához írt.

Ezen ismertetés, — melyben *Sárváry Dugonicsnak* még születési évét is közli, jelezve, „*hogy 1740 október 17-én született Szegeden*, hol atyja város kapitány volt, de hol anyja a hírhedt boszorkány perben mégis máglyára lónkárhozta.“ — csak tápot adott a *Jósika* regényes leírásának megismétlésével a mese, a téves abszurdum terjedésének s csodálatos, hogy ezen időben soha senki sem vette észre e téves hitnek abszurd voltát, soha senki sem állott elő a nyilvánosság terén, hogy a tovaterjedésnek megkisértse gátat vetni. Avagy talán hiába való is lett volna?

Tény azonban, hogy a fenebbi sorokban megjelölt irodalmi közlések nyomán ép úgy, mint a mult század hetvenes éveiben megindult kultur-históriák írásával, majd azután az ideg-élet világára fordított irodalom tárgykörébe vont boszorkánykodásokra is kiterjesztett értekezések, tanulmányok lapjain mind gyakrabban találkozhattunk az ezen irányu magyar tanulmányokban rendszerint fölemlített *Dugonics A.* írónak anyjával, ki szintén mint boszorkány égettett meg.

A *Dugonics* szobor leleplezési ünnepélyének alkalmakor 1876-ban irodalmi közlésekkel egy-

Butorszállítást, beraktározást

jutányosan eszközöl

Kálmán Zsigmond
Tisza Lajos-körút 59. 220 Telefon 588.

Oda megyek,

ahol saját fényképpel ellátott 12 drb levelezőlapot kapok 2 koronaért és pedig Adler Viktor műtermébe, Iskola-utca 16. szám, hol a fölvételek este villanyfénynél is eszközöltetnek.

Hegyi kerékpárok

Egyedül nálunk kaphatók.

Michelin automobil gummik egyedül nálunk kaphatók.

Gummik és kerékpár felszerelések, autó felszerelések gyári lerakata.

Szántó József és Testvére
SZEGED, Városi bérház, ahol az adót fizetjük. 95

Cimünkre ügyelni tessenk. Használt varrógépek kiárusítása.

Családi meglepetések.

Legértékesebb ajándékokat, órákat, ékszert, china ezüst dísz tárgyat legolcsóbban vásárolhat

Bokor Izsó

ékszerész és műorásnál

Kelemen-utca 7.

Telefon szám 12-18.

Szépségápolás!!

Fürst Rózsi hygienikus modern kozmetikai intézetében.

Szépséghibák eltávolítása: szeplő, májfolt, pattanás, bőratka (mittesser) stb. Zsíros arcból kezelése, s a legelhanyagoltabb arc rendezése. Villanyvibrációs és kézzel való arc-massage párisi mód szerint. Hajfestés. **Bérlérendszerű arcápolás.** Dr. **Jutassy József**, Magyarország legelső kozmetikai szakorvosának szépségápoló és szépséghibákat eltüntető ártalmatlanak bizonyult **szereinek elárúsítása**, u. m.: bőrápoló, bőrgyógyító, és hajgyógyító szőrvesztő készletek. Arc krémek, arcpor, szappanok, kézfinomító, hajfesték, hajszesz stb.

FEKETESAS-UTCA 20/a. szám alatt.
(Wagner-palota.) 302 Telefon 12-50.

MOLNÁR és SZABÓ

szobafestő és mázoló. 557

Dobreceni-u. 26. Műhely Lövész-ház Berzsenyi-u. 1/b.

Építész és házi urak, valamint a nagyközönség szíves figyelmébe ajánljuk modern berendezésű

szobafestő és mázolás műhelyünket,

melyet a legmodernebb mintalapokkal szereltük fel. Főtörekvésünk oda irányul, hogy mint idáig, úgy most is munkáinkat a legszebben és legjutányosabb árak mellett készítsük. Költségvetésekkel a legrövidebb idő alatt szolgálunk és kívánatra azonnal házhoz is megyünk. Videki munkákat és javításokat pontosan elkészítünk.

LICHTENSTEIN B.

NŐIKALAP ÜZLETE

Modell kalapok raktáron, kalapformák, díszek, virágok, prölöz és dísztollak legolcsóbb árban. Átalakítások legolcsóbban vállaltatnak.

Gyászkalapok raktára.

Iskola-utca 20. szám alatt. 497

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Feketesas- és Kigyó-u. sarok, nagy áruházban

Paplan és szőnyeg gyári raktár

megnyílt, ahol legjobb minőségű áruk meglepő olcsó, gyári árakban kaphatók. 387
Egy 2-es pénzszerény eladó.

„Dugonics Album“ adatott ki, melyben részletesen föl vannak sorolva Dugonicsra s különösen anyjára vonatkozó érdekes adatok, szemben a Jósika regényének és Ipolyi megjegyzésének alapján is tévesen elterjedt hírekkel.

Ugyanakkor magam is a legterjedtebb napilap hasábjain majd meg megújuló alkalmakkor irodalmi szakfolyóiratokban és a napi sajtóban is — mint föntebb már említettem — részletes ismertetéseket írtam a téves adat kiküszöbölésére, s azt hittem, hogy a való közzététele által — annak tudomásul vétele után — a boszorkányokról művelődéstörténelmi vázlatokat írók a Dugonicsra, illetőleg anyjára vonatkozó eme fontos följegyzéseket nem fogják figyelmen kívül hagyni.

Csalódtam!

Hiszen, mint e sorok legelején jeleztem épen a „Szegedi Naplóban“ olvastam a Dugonics születési-házának lebontásakor az egyébként érdekes leírásban a következő sorokat is: „A poétának édesanyját erről a helyről vitték utolsó útjára, mely a Boszorkányszigetre, a máglyához vezetett. Ott égették meg szegény asszonyt, aki irodalomtörténetünk egyik jelesét szülte — mint boszorkányt“.

Hiába írta tehát Toldy F. „A magyar irodalom történetét“, hiába írta meg itt Szegeden a „Dugonics-Társaság“ a hírneves író életrajzát s hiába adta ki Szeged városa monografiájának „Okmánytárát“ s hiába az irodalmi és napi-sajtó terén való helyesbítő adatközlés, a „köztudatból“ írók tudományát a regényes mese hibájából, bünéből kigyógyítani nem lehet.

A gondolkodók előtt nem lehet irányt jelző axioma sem a „credo, quia absurdum“, sem a „scribo, quia sensatio“!

Mindezeknek dacára mégis láttuk itt a valót megismételve és legyen szabad ezt mind a napi-sajtó munkásainak, mind a boszorkányokról művelődéstörténelmi értekezéseket íróknak, mind a Dugonics Andrásral netalán foglalkozóknak figyelmébe ajánlanom.

Az író Dugonics Andrásnak atyja is Dugonics András, édes anyja pedig Imre Katalin vala; tehát nem Dugonics Mihályné Baruk Margit, sem pedig Hisen Borbála, mint Jósika regényesen és Ipolyi mythologice megjegyezték.

A Palugyai által (főnebb hivatkozott művében) közölt boszorkány vallató pör eredetijén: „Margaretha Barak uxor Dugonyci Mihály 43 ráirtam, kijavítva 55 annos“ van tisztán írva, a Dugonyci nevet tehát vagy a másoló, vagy Palugyai irták hibásan s tévesen „Dugonycinak“, mert így írva a boszorkány pörökben sehol se fordul elő e név, de sőt néhány Dugonyci. Csak is egy másolatot találtam, a boszorkány-pör csomagban, melyen szintén Dugonycinak irottan fordul elő a név. Nagyon valószínű tehát, hogy Palugyainak is e hibás másolatból jutott.

Nem szabad említés nélkül hagynom azonban, hogy Dugonics atyjának nevét az egyház anyakönyvi bejegyzéseiben ép úgy, mint a városi jegyzőkönyvekben és a piarista-gimnázium katalógusában is különbözőleg találjuk írva. Így például az esketési 1739-ik évi február 1-én tett bejegyzés az Imre Katalinnal egybekelőt Dugonyci Andrásnak írja, míg a keresztelési anyakönyv az 1740-ik év október 18-án (Dugonics A. az író 1740. október 17-én született s 18-án kereszteltetett meg) megkeresztelt Dugonics András atyjául Dugonyci Andrásnak jegyez.

A városi jegyzőkönyvekben az öreg Dugonics András (a költő atyja) 1750-ig Dugonyci néven szerepel és csak 1751-ben külső tanácstaggá történt megválasztása után találkozunk a „Dugonics“ névvel, amelyen aztán országos hírvé lőn az a jeles igaz magyar férfi, kinek érbe öntött nyugodt alakja, oly gondolkodó arccal tekint a nemzeti haladás és fejlődés útján virágzásnak indult szép Szeged gyönyörűen parkozott terére.

A boszorkányként elégetett Dugonyci Mihályné Barak Margit nem volt Dugonics András anyja,

de kérdés nem-e nagyanyja, vagy rokona volt talán?

E kérdésre határozott és igazolt választ adni lehetetlen, mert az egyházi anyakönyvek csak 1717-ig terjednek visszafelé menőleg s addig is hézagok, pedig csakis ezek szolgálhatnának vezérfonalul és föltétlen bizonyítékul a leszármazásra vagy esetleg a rokonságra, minthogy semmiféle családi más följegyzések nem maradtak e korból a Dugonics családra vonatkozólag; aztán az öreg Dugonicsnak szintén Dugonyci néven való szereplése mintegy következtetnünk enged a rokonságra, míg ezzel szemben a Dugonics nevet Dugonynak írva találjuk legelőször, habár az is tény, hogy az öreg Dugonics neve a gimnázium anyakönyvében 1722-ben a minimisták között már így van írva. A kérdés tehát eldönthetetlen, mert e korban ezenkívül még számos hasonló hangzású nevek is szerepelnek Szegeden, minden rokonsági közelséget kizárólag, nagyon valószínű tehát, hogy Dugonics Andrásnak, az író apjának tudniillik, semmi köze sem volt Barak Margit férjéhez, Dugonyci Mihályhoz.

Ezenkívül ismerve a városoknak régebbi vagy a 17. és 18-ik századi magistratális életét, tudjuk, hogy mily aprólékos szigorral, feltékenységgel és óvakodással viseltettek a hivatali tisztséget viselő egyén becsületére, kifogástalanságára, fedhetlenségére.

Még a ruházódásaiknál sem türték az illendőség, vagy a megszokott felfogással ellenkező hibát, szigoruan bünhődött például azon tanácsstag, kinek a nyári melegben bár mellénye nem volt begombolva.

Kérdéssé vált vajjon helyet foglalhat-e a tanácsban azon férfi, kinek leánya férjhez menetele után a meghatározott idő előtt gyermeket szült, a míg nem igazolta, hogy leányának állapotát férjhez menetele előtt nemismerte.

A legfőbb tisztséget, hatalmat viselő bírót Rósa Dánielt, kit a polgárok tiszteletének ártörhetlen bástyája vett körül, mihelyt a

SINGER J.

Szesz, bor, pilseni, müncheni és kőbányai sörfőzdék főügynökségi irodája
Telefon 757. Nagyobb városok és gőcpontokon sörraktárakat létesít, ilyenek létesítésében díjtalan utbaigazításokat nyújt szálloda-, vendéglő- és kávéháztulajdonosok részére igen előnyös összeköttetéseket, nagyobb

SZEGED, POLGÁR-U. 16. SZ. A.

penzkölcsönt

béróvadékat, berendezést stb. szerez. Levélbeli megkeresésekre is készséggel válaszol.

KELLNER MÁRTON

szakoptikus és mechanikus SZEGED, Kárász-u. (Gorsó-kávéház mellett.)
Villanyerőre berendezett üveglencse köszörülő és gyémántíró műhelyében minden az optikai szakmába vágó munkát elvállal. — Orvosi rendellet szerinti szemüvegek teljes optikai precizitással való elkészítője. — Javítások rögtön elkészülnek. 135

Ha önnek

nem nagyhangu reklámokra, hanem becsületes szakmunkára van szüksége, úgy

tisztíttassa ruháit Glöcknernél Iskola-u. 27.

Fiókváltást a Református-bérpalotában. Javításokat elfogad. Olcsó árak. 106

TELEFON 650.

115

TELEFON 650.

Budapesti Országos Husipari Kiállításon ezüstéremmel kitüntetve.

Kiss Géza kóser füstöltáru, villanyerőre berendezett ipartelepe, SZEGED, Tisza Lajos-körút 53. szám alatt.

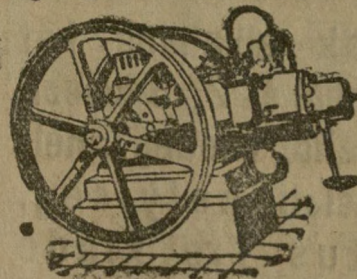
Ajánlja kóser füstöltáruit és minden e szakmába vágó cikkeit. Vízontelárusítók árkedvezményben részesülnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Naponta friss tisztított-libák kaphatók. Libaszir állandóan kapható.

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobilok 3-70 HP.

Magasnyomású nyersolajmotorok 15-150 lóerőig ::

legolcsóbb és legmegbízhatóbb
üzemet biztosítják. Üzemkölség leérőnként 1-2 fill. Állandóan zavartalan üzemel — Pénzügyi felügyelet nélkül! Egyszerű kezelés! Száz gépüzemben!

Költségvetések és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa

betétitársaság motorgyári fióktelepe BUDAPEST, VI

Váci-körút 59/a.

594

Konstantin-forrás

Emma-forrás

minden

katarrust

gyógyít.

Kapható minden ásványvízkereskedésben és a kutkezelőség útján Gleichberg. 1612

Írógép nagy javító műhely.

Első Szegedi Írógép Vállalat KELLER A.
Telefon 363. Szachenyi-tér 8. Telefon 363.

Az összes rendszerű gépek, nagy javító műhelye és évi jókarban tartási vállalat. Használt írógépek már 100 koronától feljebb jótállással kapható. Az összes rendszerű írógéphez eredeti szalagok és kitűnő szén (carbon) papírokat legolcsóbban lehet beszerezni. Telefon felhívásra azonnal megjelenik. A nálam vásárolt szalagokai ingyen szerel-m fel. Seewer Record világ híró írógépeket vételkötelezettség nélküli ingyen bemutatása.

boszorkánykodásban, vagy mondjuk igazabban és helyesebben, a kicsapongó, erkölcstelen élet tivornyaiban részesnek tudott, — nem késett, nem habozott a többiekkel együtt máglyára küldeni.

Ismerve a kor szellemét, a polgárok gondolkozás módját, én ha egyéb más adat bizonyosságát nem látnám is — úgy vélekedem, hogy Dugonics A. atyja Dugonyiné Barak Margittal valójában nem volt rokonságban, mert hiszen alig tehető fel, hogy e boszorkány-üldözési időszakban a fanatizált és büszke szegedi nép, — a betelepített idegen elemet különben sem valami jó szemmel nézve — épen a *boszorkány* *familiából* választott volna alig másfél évtized után már *árvakatyját, külső tanácsagot*, majd meg *tribunus plébit* (népszószólót), amely tisztiségeket harminckét éven át egymásután viselte az öreg Dugonics András.

Aztán Dugonics az író, ha ezen gyászos pörbe keverttel rokonságban áll vala, aligha hivatkozik oly önérzettel családjára, midőn 1790 körül testvérével Adámmal a *nemesség* elnyeréseért folyamodik, sőt naplójegyzeteiben nemcsak büszkeséggel írja, hogy *ő oly magyar szülőktől vette eredetét*, kik nem tartották vétekné az igazságot még a fejedelemnek is megmondani, pedig kétségen kívül áll, hogy Dugonics e boszorkányságról kellő és határozott információval és ismerettel birhatott, hiszen ép ifjúságának korában még folytak a pörök és a vallatás, nemcsak Szegeden, hanem haza, — sőt Európaszerte.

Ime ezen körülményeket is latba vetve vélem én, hogy Dugonics, az említett Dugonyiné Barak Margittal még rokonságban sem állott, nem állhatott.

Szülőit Dugonics rendkívül szerette; atyja halála után emléket emeltetett sirjuk fölé: „H. H. Dulces animae Andreae Dugonicio et Catharinae Imreae Parentibus optimus“ fölirattal.

REGÉNYCSARNOK.

FEKETE CSILLAGOK.

— M. E. Braddon regénye. —

14

Lili sietett a szigorú nénitől elillanni; miss Darnelnek pedig, mielőtt egyedül látta magát, nagy buzgalma rögtön alább szállott. Tétlenül nyugodtak a jól ápolt ujjak a billentyükön és Dora átengedte magát álmodozásának.

Egyszerre csak hallgatózva szökött fel... Künn a terrazon mintha lépteket hallott volna... Gyorsan az ablakhoz sietett és föl emelte a nehéz bársony-függönyt, de künn komorsötét volt és így nem vehetett ki semmit. Óvatosan nyitotta ki az ablakot, feszülten hallgatózott, de egy hangot sem hallott. Csöngetett tehát és megparancsolta a belépő inasnak, menjen ki a terraszra és nézzen széjjel, nincs-e ott valaki elbujva.

— Az előbb egészen kivételően lépteket hallottam a terraszról, — szolt mintegy magyarázólag, amint az inas bámész arcát megpillantotta.

Az inas hitetlenül csóválta a fejét, de nem mert ellentmondani, hanem meglehetősen rossz kedvvel ment ki a csarnokba. Ott félrevonta a súlyos vasrudakat, melyek az ajtót elzárták, kinyitotta a nehéz ajtó egyik szárnyát és kitekintett a terraszra. Mind a két oldalra tekingetett, de a nagy sötétségben nem látott a kezéig; visszatért hát a zongoraterembe, hogy tudassa miss Darnellel, hogy a terrazon végigment, de nem látott semmit. Hogy a küszöbön nyugodtan megállt, azt fölöslegesen tartotta bejelenteni, már ezzel is az ő nézete szerint, többet tett, mint ami kötelessége volt és mikor a cselédházba visszatért, szabad folyást engedett miss Darnel ellen való mérgeződésének, aki az embereket csak bosszantja.

Lady Darnel íróasztala előtt ült és lord Allan, akinek fáradsága elmúlt, mielőtt nem hallotta az ajtó csukódását, szivarját szíva, egy alacsony széken pihent.

A szalon-ruhát, amelyet az asztalnál viselt, kényelmes barna bársonykabáttal váltotta föl és élénken, vidáman társalgott nejevel, kinek levelei látszólag nem voltak valami sürgősek.

— Hát csakugyan örülsz az utazásnak, Clara? — kérdezte mosolyogva.

— Hogy örülök-e? Nem is képzelhetek magamnak fölségesebbet, — felelt lady Darnel, hévvel — ezzel az utazással egy régi vágyam teljesül.

— De ajkad sohasem árulta volna el ezt a kívánságod, — felelt lord Allan gyöngéd szemrehányással. — Miért nem mondtad nekem már régen, hogy elvagyódom innen, Clara?

— Mert tudom, mennyire csüggesz otthonodon, Allan — válaszolt neje halkán. — A nélkül is eléggé fáj nekem, hogy a szomszédságnak oly kevéssé szeretetreméltó magaviselete miatt, melyet irántam tanúsít, nem érzed magad itt többé olyan jól, mint eddig.

— A szomszédság ott lehet tölem, a hol akar! — kiáltott fel lord Allan hevesen. — De nem akarok ezen többé mérgeződni, ezek az emberek nem érdemesek rá. Legkésőbb nyolc nap múlva látni fogjuk a Középtenger kék hullámain és én úgy hiszem, hogy a Rivierán jól fogjuk magunkat érezni. Nézd, az utazási költségeket az első időre már el is készítettem, körülbelül ötszáz font sterling bankjegyekben és a további szükségletekről a Forlonia-bankház fog gondoskodni. Még ma reggel írtam e miatt bankáromnak Londonba. Szobaleányodat magaddal viszed, az én öreg szolgálóm szintén velünk jön. Lili pedig maga gondoskodjék magáról.

(Folytatjuk.)

Irodának,

egyletnek alkalmas két nagyteremből és 2—3 kisebb szobából álló, esetleg anélkül I. emeleti helyiség, augusztus 1-re kiadó

Szegedi Napló házában

52 kor. öltönyök elkelték. Tavaszi és nyári ujdonságok megérkeztek. 93

BITTÓ JÁNOS
angol uri szabó, Templom-tér 3.

TÖBB MINT 30 év óta

foglalkozom szőlészettel, méhészet, rózsa- és gyümölcsfatermeléssel, oltóvessző több fajban kapható, kertberendezéseket elvállalok teljes felelősség mellett utólagos díjazásért.

Id. Kántor János

kertész, Ujszeged, Főfasor 46. szám alatt. 541

Telefon 1173.

Nagy husvéti vásár!

Telefon 1173.

Melyik uriembert ne izgatná, s melyik urhölgyet nem érdekelné, hol van a legszebb keztü, legfinomabb illatszer, legszolidabb kiszolgálás.

Mindezeket megtudhatja, csak tessék

Kemény Mihály kőtszerész és keztügyáros üzletét és ipartelepét: Iskola-u. 15. sz. felkeresni.

Minden bevásárlásnál egy parfüm ilacó gratis! 116

Értesítés!

A n. é. közönséget értesítem, hogy a tavaszi divat férfi-kalap ujdonságai már megérkeztek. Puha és kemény, színes és fekete kalapok. Legújabb divatu nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, sétabotok stb. Uri divatcikkek nagy választékban.

Lemle M. utóda.

Klauzál-tér, Kossuth-szoborral szemben. 460

LEGSZEBB
LEGJOBB
LEGOLCSÓBB

Alkalmi ajándék!

120

Óriási nagy választék

Nagy javítóműhely!

Uj gramofon

dupla lemezzel

25 korona.

varrógépek,

kerékpárok, gramofonok, lemezekben, amit kedvező részletre is adok.

Megérkeztek a legújabb főlívetelek

Kelemen Márton

Szeged, Oroszlán-utca

Nagy képes árjegyzékemet ingyen kiadom

Az ünnepekre, diós- és mákospatkók

kaphatók **ÁRVAY SÁNDOR** és **FIA** cukrásznál,
Klauzál-tér 1. szám alatt.

Telefon 251.

Telefon 251.